

ЕКСПУЛСИРАНЕ НА ЧУЖДЕНЦИ – **ЧЛ. 1 ОТ ПРОТОКОЛ № 7***

*Павлина Панова***

Октомври 2004 г.

Този протокол е съставен в Страсбург и е открит за подписване на 22 ноември 1984 г. Влязъл в сила едва през 1988 г., когато е достигнат нужният брой ратификации за влизането му в сила. Необходимостта от създаването му се дължи на факта, че съставителите на ЕКПЧ през 1950 г. са уредили в нея само основни човешки права. Към този момент все още не е съществувал Пактът на ООН за граждански и политически права, който влиза в сила през 1966 г. и който урежда някои допълнителни права, невключени в ЕКПЧ. Впоследствие се взима решение от Парламентарната Асамблея на Съвета на Европа през 1972 г. в ЕКПЧ да се включат допълнително максимален брой материалноправни разпоредби от Пакта в ЕКПЧ.

У нас този протокол заедно с [Протокол № 4](#) са ратифицирани със закон, обнародван в ДВ бр. 87/24.10.2000 г., който е в сила от същата дата.

[Чл. 1 на Протокол № 7](#) е изключително лаконичен. Целта му според Обяснителния доклад към него е да се предвиди разпоредба, даваща “минимални гаранции на чужденците при тяхното експулсиране от територията на договаряща страна”.

Досега не е имало практика на ЕСПЧ по този текст на Протокола. Затова единствения начин за неговото тълкуване, възприет от европейската доктрина, е чрез Обяснителния доклад.

От терминологична гледна точка следва да се има предвид, че Протокол №7 използва **автономно значение на термина “експулсиране”**, независимо от терминологията, използвана във вътрешното право на държавата – членка. Според Обяснителния доклад под този термин трябва да се разбира **“всяка мярка, чрез която един чужденец бива принуден да напусне територията, с изключение на екстрадицията”**.

На първо място, гаранциите на този текст се прилагат само спрямо определена категория чужденци – **“живеещи постоянно”** и **“на законно основание”** на територията на дадена държава. От приложното поле се изключват тези чужденци, които се намират на границата на държавата, но все още не са минали през имиграционните власти, които преминават транзитно през държавата или които все още чакат разрешение за постоянно пребиваване. По нашето право въпросът за това, кои чужденци “живеят постоянно” на територията на Р.Б. се урежда в Закона за чужденците – чл. 25.

По отношение на “законността на основанието”, на което чужденецът живее постоянно се препраща към вътрешното право на всяка държава. У нас този

* Материалът е подготвен и предоставен от Фондация *Български адвокати за правата на човека*, като част от диск „Сборник материали по правата на човека”, издаден от НИП през 2007 г.

** Съдия с Софийски апелативен съд.

въпрос е уреден в същата разпоредба. Има се предвид както чужденци, които са влезли законно на територията ни, така и такива, които са влезли незаконно, но впоследствие е бил узаконен техния престой.

Ако отпадне някоя от предпоставките, то присъствието вече не се смята за законно и чужденецът не би могъл да се ползва от гаранциите на чл. 1 от Протокол №7.

Чл. 1 от Протокол № 7 е създаден, за да даде **допълнителни гаранции** за спазване на правата на такова лице независимо, че самата конвенция предвижда в други свои разпоредби такива гаранции – чл.- 3, чл. 5 т. 1 б. Ф, чл. 13.

На първо място, изисква се според чл.1 от Протокол №7 експулсирането да се извършва само **въз основа на “ решение, взето съгласно закона”**. Вътрешното законодателство е това, което определя кой е компетентният орган и какъв е редът за вземане на такова решение, както и каква е процедурата, която би гарантирала спазването на [чл. 13](#) от ЕКПЧ – гарантиране на ефикасни средства за защита .

По нашето право въпросът за експулсирането е уреден в **Закона за чужденците. Съгласно чл. 42 от ЗЧ “експулсиране на чужденец се налага, когато неговото присъствие в страната създава сериозна заплахата за националната сигурност и обществения ред”**.

Съгласно **чл. 44 от ЗЧ** принудителните административни мерки /ПАМ/ по този закон, каквато е мярката експулсиране на чужденец, се налагат със заповед на:

- директор на национална или териториална служба на МВР
- началник на регионален граничен сектор
- началника на направление “документи за самоличност и чужденци.

Освен изискването за вземане на решение за експулсиране по закон, Протокол № 7 в чл. 1 предвижда и **допълнителни гаранции**:

1. съгласно [чл. 1 ал. 1 б. “а”](#) съответното лице има право да представи доводи против експулсирането му.

Условията за това се определят от националното законодателство. То може да бъде упражнено през първата фаза на издаване на решението за ПАМ, а не само през фазата на контрола върху акта, с който е наложена тя. Това личи от факта, че е възведено в отделна гаранция във б. А, различна от гаранцията по б. Б.

2. съгласно [чл. 1 ал.1 б. “б”](#) съответното лице има правото неговия случай да бъде проверен.

Съгласно Обяснителния доклад това не означава, че се изисква да има процедура по проверка в две фази пред различни органи, а само, че компетентният орган трябва да провери случая в светлината на изложените доводи на чужденеца. Този орган може и да е същият, който е издал първоначалното решение или негов висшестоящ орган. Тази проверка изцяло е предоставена на механизмите, които съществуват за контрол върху такива актове, които са конкретни за всяка държава. Виден е минималистичния подход на авторите на Протокола, който се потвърждава и от това, че за упражняване на правото му по б. Б лицето не е необходимо да му бъде разрешено да остане на територията на държавата, докато очаква резултата от обжалването.

3. съгласно чл. 1 ал. 1 б. “с” съответното лице разполага с правото да бъде представявано пред компетентния орган или пред едно или няколко лица, назначени от този орган.

Формата на представителство се определя съобразно законодателството на всяка държава. Не се поставя изискване представителят да е адвокат, а компетентният орган да е съдебен орган. За да е спазен чл.1 е достатъчно този орган да разполага с правомощието да вземе окончателно решение относно експулсирането и да има право да отправя препоръки към друг административен орган, който окончателно взема мярката по експулсирането. Тази разпоредба не включва изискване лицето и неговия представител да присъства на гледането на делото / решаването на преписката/, нито е задължително производството да е свързано с провеждане на заседание, призоваване за него и изслушване. Допустимо е производството да протече изцяло в писмена форма.

У нас гаранциите на чл. 1 ал. 1 б. “а”, “б” и “с” намират проява в текста на разпоредбата на **чл. 46 ал. 1 от ЗЧ**. Съгласно него заповедите за налагане на ПАМ / сред които е и експулсирането/ могат да се обжалват при условията и реда на ЗАП, като обжалването по този административен ред се извършва пред Министъра на вътрешните работи. Заповедите за експулсиране **съгласно чл. 46 ал. 2 от ЗЧ изрично са изключени от съдебен контрол, а съгл. ал. 3 в тях не се посочват фактическите основания**, довели до налагането на тази принудителна мярка. Съгласно **чл. 46 ал. 4 от ЗЧ жалбата срещу такава заповед не спира изпълнението ѝ**, т.е . заповедта подлежи на незабавно изпълнение, което изрично е посочено и в чл. 44 ал. 4 от същия закон.

Поначало чл.1 от Протокол 7 предвижда, че чужденецът би трябвало присъствено да упражни правата си по ал.1 б. “а”, “б”, “с”. Това става ясно от редакцията на **ал. 2, която предвижда едно изключение** от този принцип – **че чужденецът може да бъде експулсиран и преди упражняване на тези права, доколкото “ това е необходимо в интерес на обществения ред или е мотивирано от съображения за национална сигурност”**. Във всички случаи обаче възможността за контрол върху наложената мярка трябва да съществува, макар и след изпълнението ѝ. Когато държава се позовава на **съображение за необходимост от опазване на обществен ред**, за да предприеме предварително изпълнение, то тя трябва да може да докаже необходимостта от тази извънредна мярка . Смята се, че при позоваване на **съображения за национална сигурност** това не е необходимо, а самото посочване на основанието е достатъчно за предварителното изпълнение. В правната доктрина сериозно се оспорва това тълкуване, доколкото държавата би могла винаги да се позовава на такива съображения за национална сигурност, които са безконтролни и непроверяеми, доколкото тя не е длъжна да ги обосновава и доказва. Тогава всеки контрол се явява илюзорен и безсмислен.

Действащата правна уредба у нас страда от същите **недостатъци**, които и европейската доктрина е констатирала. Това следва от самото естество на експулсирането като ПАМ. Съгл. **чл. 44 от ЗЧ** експулсирането на чужденец се налага, когато неговото присъствие на територията на страната крие риск за обществения ред и националната сигурност. Съгл. **чл. 46 ал. 3 от ЗЧ** в заповедта за налагане на тази мярка не се посочват фактическите основания – т.е тя не се мотивира, а в същото време подлежи на незабавно изпълнение. Следователно при

експулсиране на чужденец у нас винаги по правило е приложим чл. 1 ал. 2 от Протокол №7, което означава, че чужденецът би могъл да се ползва от гаранциите по ал.1 само от дистанция, опосредствано, след експулсирането му.

Производството по упражняване на правата по чл. 1 ал. 1 на Протокол №7 у нас е производство **пред административен орган**, което е **неприсъствено**, писмено, което пречи на чужденеца и на неговия представител да имат наблюдение доколко решаващият орган е взел предвид възраженията и доводите му, обсъдил ли ги е доколко действително са налице основания за експулсирането поради нарушаване на обществения ред или застрашаване на националната сигурност.

Това крие сериозен риск от нарушаване на основни човешки права и ценности, най-вече поради необходимостта заповедта за експулсирането винаги да подлежи на предварително изпълнение. Считаю, че не би имало пречка да се възползва българският законодател от възможността на Протокол № 7 и да предвиди евентуално незабавно /предварително/ изпълнение на заповед за екстрадиране само в случаи на сериозно нарушение на обществения ред или от съображения за гарантиране на националната сигурност. Още по-добре би било едно решение, при което незабавното изпълнение да не е принцип, а само изключение. В тези случаи лицето ще остане на българска територия, ще упражни лично правата си по чл.1 ал.1 от Протокол № 7. Гаранция за това, че то няма да създаде опасност с пребиваването си на територията на страната за обществения ред и сигурност би било настаняването му във временен дом под охрана / каквато възможност и сега се предвижда съгл. чл. 44 ал. 6 от ЗЧ/ до произнасянето по жалбата му и бързината на процедурата по обжалване / каквато процедура съществува и понастоящем в случаите за произнасяне при отказ да се даде убежище – ЗУБ – чл.84/.

Би било добре да се обмисли дали разпоредбата на чл. 46 ал. 3 / отнасяща се до мотивирането на заповедта – посочването на фактическите основания за издаването ѝ / да не претърпи промяна, при която да се предвиди, че тя следва да се мотивира, но информацията в нея да е секретна / не може да е обществено достояние/ или да не се мотивира единствено в случаите на експулсиране поради съображения за национална сигурност. В противен случаи експулсираното лице не би могло да се възползва от гаранциите по чл. 1 ал. 1 от Протокол № 7 и адекватно да се защити по реда на обжалването на тази заповед.

ИЗИСКВАНЕТО НА [ЧЛЕН 13](#) ЕКПЧ ЗА “ЕФИКАСНО СРЕДСТВО ЗА ЗАЩИТА” ПО СЛУЧАИ, СВЪРЗАНИ С ЕКСПУЛСИРАНЕ

Предвид на това, че експулсирането може да доведе до нарушаване на основни права, защитени от Конвенцията /[чл. 3](#), [чл. 8](#)/, съобразно разпоредбата на член 13 от същата, лицата трябва да имат "ефикасни правни средства за тяхната защита пред съответните национални власти, дори и нарушението да е извършено от лица, действащи при упражняване на служебни функции" и по отношение на мярката за експулсиране.

По делото [Чahal срещу Обединеното кралство](#), където срещу жалбоподателя е било постановено експулсиране по съображения за национална сигурност, Европейският съд установява самостоятелно нарушение на член 13 от Конвенцията, поради **липса на ефективна процедура по вътрешното право за обжалване на експулсирането**. Мотивирайки решението си относно нарушение

на член 13 от Конвенцията, Съдът разглежда детайлно процедурата по налагане на експулсиране в Обединеното кралство. Съдът установява, че в рамките на приложимото по вътрешното право производство пред компетентния орган **жалбоподателят не е имал право на правно представителство и му е предоставено само резюме на основанията за депортиране**. Освен това, **компетентният в производството орган не е притежавал правомощия за решение на въпроса по същество** и е можел да предостави само съвещателно становище до Министъра на вътрешните работи, който не е обвързан от това становище. Становището също така не е съобщено на жалбоподателя. При такава процедура по контрол на експулсирането, Европейският съд приема, че тя не предоставя достатъчно процесуални гаранции за целите на член 13.

В решението си по делото [Чahal срещу Обединеното кралство](#) Съдът отчита, че изискването за ефективна защита повдига проблем с **използването на секретни материали, когато се разглеждат съображения за национална сигурност**. Това обаче не означава, че националните органи се освобождават от задължението за ефективен контрол от вътрешните съдилища, когато решат да се позовават на съображения за национална сигурност. Съдът придава сериозно значение на факта, че в съвременното общество е развита ефективна форма на съдебен контрол по дела от същия тип при достатъчно гаранции за запазване конфиденциалността на секретната информация. Този пример илюстрира, че са възможни процедури, които отговарят и на изискванията за конфиденциалност във връзка с националната сигурност относно естеството и източниците на разузнавателна информация, и в същото време за процесуална справедливост спрямо отделните лица.

Съдът приема, че **националният орган, осъществяващ контрол, може да бъде както съдебен, така и несъдебен**. "Инстанцията, упомената в член 13, не е необходимо да бъде съдебна, но в такъв случай **компетентностите и предоставяните от нея гаранции, съставляват критерии за преценка на ефективността на средството за защита, което тя съставлява**" / в т.см. е и решението по Делото [Ал-Нашиф срещу България](#) - § 132 – с. 54/. Подобна национална инстанция трябва "да бъде съставена **от непредубедени членове и да се ползва от гаранции за своята независимост**". Тя трябва, освен това, да отговаря на определени процесуални гаранции, тъй като в противен случай защитата, която предоставя, би била неефективна. По отношение компетентността на въпросната инстанция се счита необходимо нейните актове да имат решаващо значение .

ЕКСПУЛСИРАНЕТО И ГАРАНЦИИТЕ ЗА ЗАЩИТА ПО БЪЛГАРСКОТО ПРАВО

Заповедите за експулсиране или за отнемане правото на пребиваване по съображения, свързани с националната сигурност или в интерес на обществения ред, в определени случаи могат да водят и до риск от нечовешко или унизително третиране в приемащата страна /чл.3/ или до засягане на правото на семеен живот /чл.8/ или друго защитено от Конвенцията право. Българското право не дава на чужденците, срещу които са постановени такива заповеди, средство за защита на тези им права отделно от възможността за атакуване на самата заповед. Следователно, изключването по силата на чл. 46 ЗЧРБ на какъвто и да е независим от изпълнителната власт контрол върху тези заповеди води и до

лишаването им от правото на ефикасно средство, гарантирано от чл. 13, във връзка с чл. 3, чл. 8 или друг текст от Конвенцията.

По **Делото Ал-Нашиф срещу България**, поставящо такива въпроси, Европейският съд по правата на човека намери нарушения на чл. 8 (тъй като "експулсирането на г-н Ал-Нашиф е разпоредено въз основа на правен режим, който не предвижда необходимите гаранции срещу произвол") и на чл. 13 от Конвенцията.

ЕСПЧ отбелязва, че **националната сигурност** е една от ценностите в демократичното общество, каквато ценност са и основните права и свободи. Затова всяка норма на вътрешното право няма да е съобразена с изискването на Конвенцията, ако в отделна държава не са осигурени гаранции срещу административен произвол и злоупотреба. Тези гаранции трябва да са предвидени в закона. Що се отнася до баланса между основните права и интереса на обществото, то те трябва да бъдат **преценявани при всеки конкретен случай от съд или друг независим от изпълнителната власт орган.** /§ 77 – с.31/

В допълнение, според ЕСПЧ, в **националното законодателство е необходимо да има предвидена защита срещу произволна намеса на публичната власт в правата, гарантирани от Конвенцията.** Би било в противоречие с принципа на върховенство на закона, ако представената на изпълнителната власт дискреция в области, засягащи основните човешки права, представлява безгранична власт. Следователно законът трябва да сочи достатъчно ясно обхвата на всяка предоставена на компетентните власти дискреция и начина на нейното прилагане, като се отчита законната цел на въпросната мярка – да бъде предоставена на индивида адекватна защита срещу произволна намеса /§ 119 – с. 49/.

Предвидената в националното законодателство защита трябва да гарантира, че предоставената на изпълнителната власт дискреция е упражнена в съответствие със закона и без злоупотреба /§ 122 – с. 50/

В решението се отбелязва, че **дори когато става дума за националната сигурност**, принципите на законността и правовия ред изискват **мерките, засягащи основни човешки права, да бъдат подложени на някаква форма на състезателно производство пред независим орган,**

компетентен да упражни контрол върху основанията за решението и относимите доказателства, при необходимост с подходящи процедурни ограничения относно класифицираната информация. **Гражданинът** трябва да бъде в състояние да оспори твърдението на изпълнителната власт, че става дума за националната сигурност. **Контролиращият независим орган** трябва да има възможност за съответна реакция, когато позоваването на националната сигурност няма разумно основание във фактите или говори за незаконно или произволно тълкуване на това понятие. Според Съда, дори когато става дума за националната сигурност, гаранцията за ефективно средство за защита изисква като минимум компетентният независим контролиращ орган да бъде информиран за основанията за взетата мярка, макар те да не стават публично достояние.

С оглед на тези изводи на Европейския съд и предвид липсата в българската правна система на друг адекватен механизъм за контрол, съдебното разглеждане се оказва необходимо за спазване на задълженията на страната ни по

ЕКПЧ. Така след решението Ал-Нашиф ВАС отмени по реда на надзора влезлите в сила определения на съдилищата, с които бяха оставени без разглеждане неговите жалби срещу наложените му принудителни административни мерки. Съдът отбеляза, че “при установения с решението по делото Ал-Нашиф срещу България директен конфликт между вътрешното право и Конвенцията е необходима законодателна промяна на чл. 46, ал. 2 от Закона за чужденците в Република България...”. Тъй като с измененията на ЗЧРБ от 2003 г. не е постигнато съответствие на съответните разпоредби с ЕКПЧ, ВАС приема, че съдилищата следва да прилагат директно Конвенцията така, както тя се тълкува в решенията на ЕСПЧ. Позовавайки се на цитираните по-горе изводи на петчленния състав относно задълженията на България по ЕКПЧ, ВАС ги прилага и в други сходни случаи по Закона за чужденците. /Решение 4332/08.05.2003 г., 5-чл. състав, Решение № 4473/12.05.2003 г., 5-чл. състав, Определение № 7137/9.07.2003 г., V отд., Определение №706 /29.01.2004 г.на ВАС по адм. д. №11313/2003 г., V отд./ Не може да има съмнение, че такъв подход ще избегне нови осъждания на България за същите нарушения на ЕКПЧ, но все още съществуващото несъответствие на приложимия български закон с Конвенцията продължава да създава предпоставки за административен произвол и нарушения на гарантираните от нея и протоколите ѝ права и свободи.

ЕКСПУЛСИРАНЕ НА ЧУЖДЕНЦИ, ТЪРСЕЩИ УБЕЖИЩЕ, КОЕТО ИМ Е ОТКАЗАНО

В случая изложението няма за цел да изследва статута на тези лица и адекватността на законодателството, касаещо бежанците на територията на Р.Б., доколкото този въпрос се урежда от [Женевската конвенция на ООН за статута на бежанците](#) /1951/, а не от ЕКПЧ и протоколите към нея.

Няколкото бележки, които ще бъдат направени, касаят **възможните процедурни гаранции, които България би дала на такъв чужденец, който след отказа да получи убежище в Р. България е получил решение за експулсиране.**

В тази насока е налице Препоръка № R /98/ 13 на Комитета на Министрите на държавите -членки на Съвета на Европа, носеща заглавието : ЗА ПРАВОТО НА ЕФЕКТИВНА ЗАЩИТА СРЕЩУ РЕШЕНИЯ ЗА ЕКСПУЛСИРАНЕ НА ТЪРСЕЩИТЕ УБЕЖИЩЕ, ЧИЕТО ИСКАНЕ Е ОТХВЪДЪРЛЕНО,В КОНТЕКСТА НА ЧЛ. 3 ОТ ЕКПЧ.

В тази препоръка се сочи, че като има предвид провъзгласения принцип на чл. 3 на Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи, че “никой не може да бъде подложен на изтезания или нечовешко или унизително отнасяне или наказание”, както и това, че никой, включително лицата търсещи убежище чието искане е отхвърлено, не могат да бъдат експулсирани в страна, където биха били подложени на изтезания или нечовешко или унизително отнасяне или наказание, като се има предвид, че чл. 13 на Европейската конвенция за правата на човека предвижда, че ”всеки, чиито права и свободи, провъзгласени в тази Конвенция са нарушени, трябва да разполага с ефикасни вътрешноправни средства за тяхната защита от съответна национална институция, дори и нарушението да е извършено от лица, действащи в качеството на представители на официалните власти”, то се препоръчва при прилагането на националните процедурни правила, правителствата на държавите членки да

осигурят, че тяхното законодателство и практика е съобразено със следните гаранции:

1. **Ефективна мярка** пред националните власти трябва да бъде предвидена за всяко лице, търсещо убежище, чиято молба да му бъде предоставен статута на бежанец е отхвърлена и което е подложено на експулсиране в страна, за която лицето е представило аргументирана жалба, че тя или той би бил подложен на изтезания или нечовешко или унизително отнасяне или наказание.

2. При прилагане на предходния параграф от тази препоръка, **за ефективна се счита мярката**, когато:

2.1. националният орган е съдебен; или ако той е квази-съдебен или административен, той е ясно определен и съставен от безпристрастни и независими членове;

2.2. националният орган има правомощията едновременно да решава дали са изпълнени условията на чл.3 на Конвенцията и да гарантира подходящо обезпечаване на правата

2.3. обезпечаването да бъде достъпно за лицата, търсещи убежище и

2.4. изпълнението на заповедта за експулсиране е временно спрян, докато не бъде взето решение по 2.2

В обяснителния меморандум към тази Препоръка се сочи, че Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи не предвижда изрично нито правото на убежище, нито правото на достъп на чужденци на територията на държавите членки на Съвета на Европа.

Все пак, лице на което е отказано предоставяне на убежище, би могло да има основания да се страхува от нечовешко или унизително отнасяне или наказание при неговото експулсиране. Практиката на органите по Конвенцията и по-специално тази на Европейския съд по правата на човека е относима към някои от тези случаи.

Целта на Препоръката е да окаже съдействие на държавите членки при прилагането на разпоредбите и практиката по чл.13 във връзка с чл.3 на Конвенцията, тъй като те засягат правото на ефективна мярка за лицата, търсещи убежище, чиито молби за предоставяне на убежище са отхвърлени и които са изправени пред експулсиране.

Съгласно чл. 1 от препоръката, ефективно средство за защита пред националните власти следва да бъде предоставено на всяко лице търсещо убежище, чиято молба за предоставяне статута на бежанец е отхвърлена, и което е подложено на експулсиране в страна, за която лицето е представило основателно възражение, че той или тя би бил подложен на нечовешко или унизително отнасяне или наказание. Според тълкуването на някои Държави членки, възражението не се счита за основателно, когато страната в която лицето ще бъде експулсирано, според заповедта за експулсиране, се счита за “трета сигурна страна”. При наличие на подобни обстоятелства, в тези държави-членки настоящата Препоръка не следва да намери приложение, освен ако възражението не съдържа сериозни основания да се вярва, че съществува реален риск за лицето търсещо убежище, в тази държава то да бъде подложено на отношение, противоречащо на чл. 3 от Конвенцията.

В чл. 2 на препоръката е определено какво се счита за ефективна мярка за защита според съществуващата практика. На първо място, за да отговори на

условията предвидени в точка 2.1. органът трябва да бъде съдебен; или ако е квази-съдебен или административен, той трябва да бъде ясно определен и съставен от безпристрастни и независими членове.

В препоръката се сочи, че достъпа до мерките за защита е още един елемент от тяхната ефективност. Мерките за защита, в това число производството по обжалване, трябва да бъдат достъпни за лицата, на които е отказано убежище. Това означава, че лицето на което е отказано убежище трябва да има качеството на страна пред националния орган и по-специално да му бъде предоставена възможността да подаде жалба и да постави началото на процеса пред националните власти.

Временното спиране на изпълнението на заповедта за експулсиране до постановяване на решението е също условие за ефективност на мерките за защита. За приложението на тази разпоредба от Препоръката не е от значение дали възражението на лицето, на което е отказано убежище е очевидно неоснователно или не. Същността на молбата за предоставяне на убежище, която се състои в основателен страх от преследване по някоя от причините посочени в Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г. и Протокола за статута на бежанците от 1967 г. не се намира, или поне не стои задължително във връзка с риска за лицата на които е отказано убежище да бъдат подложени на изтезания или нечовешко или унижително отнасяне или наказание, ако експулсирането бъде осъществено.